

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023

(scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023 a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Necesitatea perfecționării cadrului normativ rezidă din Acțiunea 3.5.3 „Revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale” din <i>Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 332/2023</i> ¹ . În același timp, intervenția propusă rezidă și din acțiunea nr. 44 „Revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale”, cuprinsă la Obiectivul general IV. „Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului” din <i>Planul de acțiuni al Ministerului Justiției pentru anul 2024</i> , aprobat prin <i>Ordinul Ministrului Justiției nr. 324/2024</i> ² .
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În contextul violenței în familie, victimele se confruntă adesea cu dificultăți suplimentare atunci când încearcă să-și apere drepturile în instanță, în special în cazurile care implică partajul averii sau alte litigii patrimoniale, iar cadrul normativ existent nu oferă suficiente măsuri de protecție și facilități pentru victime. În situațiile actuale, victimele violenței în familie sunt obligate să plătească taxa de stat și taxa de timbru pentru a putea iniția un proces judiciar de partaj al averii sau alte litigii patrimoniale. Această obligație poate descuraja sau chiar împiedica victimele violenței în familie să își caute dreptatea în instanță, având în vedere că multe dintre ele se află într-o situație financiară dificilă, uneori fiind dependente financiar de potențialul agresor.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul presupune modificarea anexei nr. 2 la <i>Legea taxei de stat nr. 213/2023</i> (în continuare – <i>Legea taxei de stat</i>) prin introducerea unei noi

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140367&lang=ro

² https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/plan_mj_2024_final.pdf

categorii de persoane care vor beneficia de scutire de plata taxei de stat și taxei de timbru la înaintarea acțiunii de partaj a averii și alte litigii patrimoniale. Astfel, după compartimentul „1.4. *Persoanele supuse represiunilor politice*” din anexa nr. 2 la *Legea taxei de stat*, se introduce un nou compartiment „1.4¹. *Se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru victimele violenței în familie*”. Totodată, la acest compartiment se introduce poziția „1.4¹.1. În cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale” care specifică faptul că persoanele care sunt victime ale violenței în familie sunt scutite de plata taxei de stat și taxei de timbru în acțiunile privind partajul averii și alte litigii patrimoniale. Această modificare prevede că atât persoana care inițiază procesul (reclamantul), cât și partea împotriva căreia este îndreptată acțiunea respectivă, vor beneficia de scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru.

Scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru reprezintă o extindere a protecției juridice și o măsură de sprijin financiar, facilitând accesul la justiție pentru victimele violenței în familie. Această măsură este menită să elimine una dintre barierele financiare majore cu care se confruntă victimele atunci când inițiază acțiuni juridice legate de partajul bunurilor sau alte litigii patrimoniale sau când sunt obligate să suporte cheltuielile judiciare în aceleași cauze.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu sunt.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru ar putea duce la o creștere a numărului de cereri și procese judiciare inițiate de victimele violenței în familie, ceea ce ar putea ușor încărca volumul de muncă al instanțelor de judecată. Totodată, și serviciile de asistență socială, ar putea vedea o creștere a solicitărilor de sprijin și consiliere din partea victimelor violenței în familie. Totuși, în contextul în care statul are obligația pozitivă de a asigura accesul la justiție victimelor violenței în familie, scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru în acțiunile de partaj al averii constituie una dintre măsurile pentru care se va asigura respectarea acestei obligații.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.

În acest sens, urmează a se remarca faptul că impactul proiectului se va manifesta asupra bugetului de stat prin faptul că, victimele violenței în familie vor fi scutite de plata taxei de stat și taxei de timbru în cauzele privind partajul averii sau alte litigii patrimoniale.

Anexa nr. 1 la *Legea taxei de stat*, stabilește la compartimentul 1.1. cuantumurile taxei de stat pentru toate cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, iar compartimentul 1.7. stabilește cuantumul taxei pentru cererile de partaj.

• Dat fiind faptul că taxele pentru acțiunile patrimoniale se calculează în funcție de valoarea acțiunii (a se vedea art. 87 din *Codul de procedură civilă*) și nu reprezintă o sumă fixă, victimele violenței în familie vor fi scutite de la plata taxei de stat, din contul bugetului de stat, în cuantumurile stabilite de compartimentul 1.1. al anexei nr. 1 la *Legea taxei de stat* în modul următor:

„1.1. Pentru cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, pentru cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil”:

1.1.1. - dacă valoarea acțiunii este mai mică sau egală cu 5000 lei = 5% din valoarea acțiunii, dar nu mai puțin de 150 lei pentru persoanele fizice;

1.1.2. - dacă valoarea acțiunii este de 5001–50000 lei = 250 lei + 4% din valoarea acțiunii care depășește 5001 lei;

1.1.3. - dacă valoarea acțiunii este de 50001–1500000 lei = 2050 lei + 3% din valoarea acțiunii care depășește 50001 lei;

1.1.4. - dacă valoarea acțiunii este de 1500001–5000000 lei = 45550 lei + 2% din valoarea acțiunii care depășește 1500001 lei;

1.1.5. - dacă valoarea acțiunii este de 5000001–10000000 lei = 115550 lei + 1% din valoarea acțiunii care depășește 5000001 lei;

1.1.6. - dacă valoarea acțiunii este egală sau mai mare de 10000001 lei = 165550 lei + 0,5% din valoarea acțiunii care depășește 10000001 lei;

• Iar pentru acțiunile de partaj al averii, cuantumul taxei de stat este stabilit de compartimentul 1.7. al anexei nr. 1 în modul următor:

„1.7. Pentru cererile de partaj” cuantumul se stabilește conform pct. 1.1., calculat din valoarea bunurilor pretinse.

• Totodată, victimele violenței în familie vor fi scutite și de plata taxei de timbru care este stabilită la art. 2 din *Legea taxei de stat*, care constituie 200 lei pentru intentarea unui proces judiciar civil.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Deși scutirea de la plata taxei de stat va genera costuri pe termen scurt pentru bugetul de stat, beneficiile pe termen lung, pot fi creșterea accesului la justiție și reducerea cazurilor de violență în familie. Odată ce victimele au acces mai facil la justiție, ele pot fi încurajate să caute protecție legală și să inițieze procese de partaj al averii pentru a nu fi nevoite să locuiască în continuare alături de agresor și pentru a se separa de acesta. Prin eliminarea obstacolelor financiare, victimele sunt încurajate să ia măsuri legale împotriva agresorilor lor. Această împuternicire le poate ajuta să rupă ciclul violenței, să se îndepărteze de relațiile abuzive și să își refacă viața într-un mediu mai sigur.

Victimele violenței în familie sunt adesea persoane vulnerabile, care se confruntă cu dificultăți financiare și sociale. Scutirea de la plata taxei de stat poate duce la o creștere a numărului de cazuri raportate și soluționate în instanță,

contribuind astfel la reducerea impunității agresorilor și la asigurarea că victimele își pot exercita eficient dreptul la apărare.
Totodată, acest lucru poate reduce riscul de re-victimizare și poate oferi un sentiment de siguranță și stabilitate pentru victime și pentru copiii acestora.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu prevederile art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul <i>Transparența decizională</i> , directoriul <i>Proiecte de acte normative</i> , subdirectoriul <i>Registrul proiectelor de acte normative</i> unde a fost plasat Anunțul de inițiere a procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea Legii taxei de stat nr. 213/2023 , precum și pe portalul www.particip.gov.md prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.
7. Concluziile expertizelor
Urmează a fi completat după obținerea rezultatelor expertizei anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Având în vedere că proiectul de lege urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale victimelor violenței în familie, prin prisma prevederilor art. 56 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la acte normative</i> se propune ca modificările ce vor fi operate prin acest act normativ să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Adoptarea proiectului de act normativ nu va necesita modificarea altor acte normative.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI